

Marking Scheme

SUMMATIVE ASSESSMENT - I (2014-15)
Sanskrit (Class - IX)

General Instructions:

1. The Marking Scheme provides general guidelines to reduce subjectivity and maintain uniformity. The answers given in the marking scheme are the best suggested answers.
2. Marking be done as per the instructions provided in the marking scheme. (It should not be done according to one's own interpretation or any other consideration).
3. Alternative methods be accepted. Proportional marks be awarded.
4. If a question is attempted twice and the candidate has not crossed any answer, only first attempt be evaluated and 'EXTRA' be written with the second attempt.
5. In case where no answers are given or answers are found wrong in this Marking Scheme, correct answers may be found and used for valuation purpose.

खण्ड : 'क'

अपठित-अवबोधनम् - (10 अङ्काः)

1	<p>अपठित अवबोधन -</p> <p>I. (i) विद्यायाः (ii) सुखं</p> <p>II. (i) विद्याधनं सर्वधनप्रधानम् अस्ति । (ii) विद्याधनं व्यये कृते वर्धते ।</p> <p>III. (i) (ख) जनाः (ii) (ख) विनयम् (iii) (ग) व्यये (iv) (घ) अपूर्व</p> <p>IV. 'विद्याधनम्' अथवा अन्यः कोऽपि शीर्षको देयः ।</p>	10
---	---	----

	<p style="text-align: center;">खण्ड: 'ख'</p> <p style="text-align: center;">रचनात्मक-कार्यम् - (15 अङ्काः)</p>											
2	<p>पत्रलेखनम् -</p> <table><tr><td>(i) सप्रेम नमस्ते</td><td>(ii) भवतः</td></tr><tr><td>(iii) प्राप्तम्</td><td>(iv) संतोषः</td></tr><tr><td>(v) अङ्कान्</td><td>(vi) साधुवादान्</td></tr><tr><td>(vii) तुभ्यम्</td><td>(viii) कामये</td></tr><tr><td>(ix) पितृभ्याम्</td><td>(x) मित्रम्</td></tr></table>	(i) सप्रेम नमस्ते	(ii) भवतः	(iii) प्राप्तम्	(iv) संतोषः	(v) अङ्कान्	(vi) साधुवादान्	(vii) तुभ्यम्	(viii) कामये	(ix) पितृभ्याम्	(x) मित्रम्	5
(i) सप्रेम नमस्ते	(ii) भवतः											
(iii) प्राप्तम्	(iv) संतोषः											
(v) अङ्कान्	(vi) साधुवादान्											
(vii) तुभ्यम्	(viii) कामये											
(ix) पितृभ्याम्	(x) मित्रम्											
3	<p>मञ्जूषातः शब्दान् गृहीत्वा छात्राः संस्कृतेन पञ्चवाक्येषु चित्रस्य वर्णनं करिष्यन्ति। अथवा स्वयं मञ्जूषाप्रदत्तानां पदानां सहायतया 'मम देशः' इति विषयम् अधिकृत्य पञ्चवाक्यानि लेखिष्यन्ति।</p> <p>प्रतिवाक्यम् अङ्कद्वयं भविष्यति, एक अङ्कः तथ्याय, एकः च अङ्कः भाषायाः शुद्धतायै।</p>	10										
	<p style="text-align: center;">अथवा</p>											
	<p>अनुच्छेद लेखनम्, निर्देश पूर्ववत्।</p>	10										
	<p style="text-align: center;">खण्ड: 'ग'</p> <p style="text-align: center;">अनुप्रयुक्त व्याकरणम् - (30 अङ्काः)</p>											
4	<p>संस्कृतवर्णमाला - 11</p> <table><tr><td>(i) मूर्धा</td></tr><tr><td>(ii) ण्</td></tr><tr><td>(iii) पुरुषेण</td></tr><tr><td>(iv) स्</td></tr></table>	(i) मूर्धा	(ii) ण्	(iii) पुरुषेण	(iv) स्	4						
(i) मूर्धा												
(ii) ण्												
(iii) पुरुषेण												
(iv) स्												

5	(i) (ब) तत्र + एव (iii) (स) नमस्ते (v) (अ) तरु + छाया	(ii) (द) अद्य + अहम् (iv) (द) स्वर्गात् + अपि	5	
6	(i) (स) रवेः (iii) (द) फलानि (v) (द) लतायाः	(ii) (ब) भानोः (iv) (स) अस्मिन्	5	
7	(i) (अ) लभन्ते (ii) (स) असेवेताम् (iii) (अ) पक्ष्यति (iv) (स) आनयति (v) (द) अनमन्		5	
8	(i) नदीम् (ii) कक्षायाः (iii) भोजनात् (iv) नर्त्तने (v) सरस्वत्यै		5	
9	(i) दृष्ट्वा (iv) अधि + इ + ल्यप्	(ii) त्यक्तुम् (v) स्ना + क्त्वा	(iii) निर्गत्य (vi) खाद् + तुमुन्	6
<p style="text-align: center;">खण्ड : 'घ' पठित-अवबोधनम् - 35 अङ्काः</p>				

10	<p>I. (i) सर्पः (ii) ब्राह्मणस्य</p> <p>II. बालकः नकुलेन खादितः इति अवधार्य ब्राह्मणः नकुलम् व्यापादितवान्।</p> <p>III. (i) (स) नकुलम् (ii) (द) उपसृत्य</p>	5
11	<p>(I) (i) फलोद्गमैः (ii) समृद्धिभिः</p> <p>(II) घनाः नवाम्बुभिः नम्राः भवन्ति।</p> <p>(III) (i) (स) तरवः (ii) (अ) अनुद्धताः</p>	5
12	<p>I. (i) आरूणिम् (ii) न्यग्रोधफलम्</p> <p>II. श्वेतकेतुः फले अणुतराणि बीजानि पश्यति।</p> <p>III. (i) (अ) आहर (ii) (द) (त्वम्) श्वेतकेतुः</p>	5
13	<p>भावार्थम्</p> <p>(अ) (i) (ब) विलम्बेन ----- नश्यति (ii) (स) ताः एव ----- प्रारभ्यन्ते</p> <p>(आ) (i) दानात् (ii) न (iii) काले (iv) संक्षिप्तम्</p>	4
14	<p>अन्वयपूर्तिः -</p> <p>(क) (i) कालेन (ii) अर्जितम् (iii) अचिरेण (iv) सञ्चितम्</p> <p>(ख) (v) लीलया (vi) शिलालिखितम् (vii) असदृभिः (viii) लिखितम्</p>	4

15	(i)	कस्य	(ii)	कः	(iii)	कुत्र
					(iv)	केन
16	घटनाक्रमः - (1) भागीरथीतीरे ----- (v) (2) तत्रसुदर्शनः -----(viii) (3) राजापुत्रान् ----- (vii) (4) यतः विद्याहीनाः ----- (vi) (5) राजापण्डितसभां ----- (iii) (6) सुदर्शनः ----- (iv) (7) विष्णुशर्मा ----- (ii) (8) राजानिजपुत्रान् ----- (i)					4
17	I.	(i)	आचार्यात्	(अ)		
		(ii)	अहङ्कारी	(द)		
	II.	(i)	अविचार्य	(ii)	विद्वद्भिः	
		(iii)	प्रणमामि	(iv)	सन्ततेः	